

18 dnevi, da ima Vesnić en milijon dinarjev, ki jih je dobil za srbsko ljudstvo. Ta denar ima že tri leta in pravi, da hoče postaviti v Belgradu nekaj spomenika. Denar je dobil kot srbski poslanec in ga mora predati vladi, ki ga bo že vedela uporabiti. To sem zaupno naznanil predsedniku vlade, ker mislim, da mora vlada za to skrbeti. V slučaju, da vlada ne, bom storil svoje korake kot še krajevne kontrole. — Belgrad, 6. decembra 1919. — Pozdrav od Borisavljeviča! — (Kosta Stojanović je sedanjí minister financ, Kosta Borisavljevič pa je predsednik glavne kontrole.) — Mesto, da bi se Milenko Vesnić na to obtožbo temeljito opravičil in izvajal konsekvence, je podal preko novinarskega oddelka ministrstva za zunanje zadeve nekaj odgovorov, kjer pravi, da je obrekovan in da brez vsega nadaljnjega preide preko vsega tega. — Vse kaže, da je dosti trilega v tej Jugoslaviji!

+ Afera ministra pošte, Drinkoviča. Ta afeta je zbudila v belgrajskih krogih veliko zanimanje. Drinkovičev nasprotnik so namreč priobčili trditve, da je Drinkovič nepooblaščen potrošil 360.000 kron od denarja, ki so ga stranke poslane po pošti nakaznici. Minister Drinkovič je pozneje sam priznal, da je denar res porabljen, krivdo za to pa je skušal zvaliti na svojega političnega nasprotnika Stojanoviča, prav tako kakor sedaj dr. Korošec pri povišanju železniških tarifov. — Moremo samo vzkliti: Če se v Belgradu res tako ravna, potem pač ni čudno, da more tako ravnanje izpodkopavati državni ugled tako na znotraj, kakor tudi na zunan!

+ Socijalno demokratične zmage pri volitvah agrarnih odborov v Vojvodini. Te dni se vrše v Vojvodini volitve v agrarne odbore. Rezultati so za soc. demokrate zelo povoljni. Boj velja v prvi vrsti radikalcem, ki doživljajo poraze na cel državi. V Vršču in v Čurugi so soc. demokrati zmagali v vseh skupinah.

+ Prosto mesto Gdanske za nevtralnost. Agencija Havas priobčuje sledečo brzojavko iz Gdanskega: Odbor ustavodajne skupščine za zunanje zadeve je sklenil povabiti velikega angleškega komisarja g. Reginalda Towerja, naj proglaši nevtralnost gdanske svobodne države in naj nemudoma obvesti o tem odloku Rusijo in Poljsko. Ta sklep je bil napravljen v odsotnosti poslancev na predlog odbora za zunanje zadeve. Skupščina se sklicuje za 20. avgusta k plenarni seji, da bo razpravljala o zunanjem položaju.

+ Buržoazni potentati se ne sramujejo nobenega in še tako odločnega sredstva, da omažejo z blatom ljudi, ki so jim na poti. Vemo, da je francoska vlada označevala te dni po podkupljenem tisku, da so Rusiji nasprotovali sestanku med sovjetskimi in poljskimi odposlanci v Minsku, trdila je celo, da je boljševiška vlada zamolčala tozadevne brezlične brzojavke varšavske radiotelegrafične postaje. Te vesti so tembolj nesramne, ker so počelnjali zavezniki hinavci sami to, kar očitalo petrogradski vladi. Naglednja brzojavka, ki jo je poslala britanska brezlična postaja v Carnarvonu v Varšavo, nas o tem prepričuje: Vse od ukaza angleške vlade naprošamo varšavsko postajo, da nikoli ne bojkotirajo moskovske ščacije in da sprejme vsak važen telegram! — To je torej resnica in morala! Naj se mačka šo tako potuhne v vrečo, enkrat jo bo vendarle izdalo lastno cviljenje!

+ Rumunsko časopisje proti angleški kontroli nad rumunsko mornarico. Vse od vesti o dogovoru med rumunsko in angleško vlado, po katerem bi angleška vlada dodelila rumunski mornarici, ki se gradi, nekoliko svojih častnikov, je nastalo v rumunski javnosti veliko razburjenje. Rumunsko časopisje odločno protestira proti temu, da bi se rumunska mornarica stavila pod kontrolo Anglije.

+ Skandinavske države zahtevajo izpremembo pravilnika zveze narodov. Zveza narodov naznanja, da so danska, norveška in švedska vlada predložile štiri popravke k pravilniku Zveze. Ti predlogi se bodo pretrgali na običnem zboru, ki se bo vršil v Ženevi dne 15. novembra. Prvi popravek predvideva vsakoletno zborovanje z določenim rokom. Druga predvideva sklicanje posebnega običnega zbora ob kateremkoli času na zahtevo desetih članov zveze in tretji gre za to, da bi se polajala izdatost blokad in razsodeb. Četrty popravek predlaga izpremembo predpisov o gospodarski blokadi.

Dnevne vesti.

Kje so gosenci? »Rdeči prapor« je prinesel članek s tem naslovom v št. 23. Spisal ga je neki Spiro, katero ime so mu dali pri voljah, in je še sedaj ponosen na svojo kariero. Gospodu Spirotu sporočamo, da sta bili dve taki gosenci na običnem zboru usnarjev v Kranju, kjer sta hoteli ogoljufati organizacijo in se dati voliti v odbor, čeprav nista iz stroke, da bi tam delali škodo. Ker gosenci ne spadajo v zelnik, se je tudi ti dve gosenci odstranilo. Ali to jezi Spirota. Spiro je občutljiv človek, ker je bil velik gospod, ki je varoval generale in moril preproste vojake za kolajne, zlate in srebrne, kakršne bi pač dobil. Socijalisti so smatrali take ljudi

vedno za gosence človeške družbe in tako bo tudi v bodoče. Najbolj smešno pa je, če pridejo take pritepane gosence, pa hočejo potem delavstvo učiti socializma. Če se bo to ponavljalo, bo moralo delavstvo vzeti šibo v roke in namazati paglavce.

Obogatila jih je vojna! »Beogradski Dnevnik« piše o radikalnih prvaki, kako so obogateli med vojno. Med drugim pravi: Momčilo Ninčič gradi peteronadstropni palačo na svojem posestvu pri »Ruskem carju«; pred vojno se mu o tem ni niti sanjalo. — Stojan Protič si je po vojni nabavil pohištvo, ki je danes najrazkošnejše v celim Belgradu. Darovala ga mu je seveda vojna. — Pašič je v Parizu ustanovil banko, ki se je sedaj preselila v njegovo hišo v Belgradu. Pašičev sin, telesno zdrav, ki ni vojne niti videl, ima v tej banki službo, za katero prejema na leto 40.000 dinarjev pod pogojem, da se ne pritakne nobenega dela. — Ljuba Jovanović-Solinski, pred vojno moralna propalica, zida sedaj na Topčiderskem brdu vilo, ki je največja in najlepša med vsemi vilami v okolici Belgrada. — Marko Gjuričič, pred vojno moralna propalica, je vložil v krško podružnico Narodne banke 100.000 zlatih frankov. — Taki so torej »ljudski zastopniki« Srbije, s katerimi se vežejo tudi naši klerikali!

»Mariborski Delavec«, glasilo mariborskih liberalcev, bo prenehal izhajati in bo mesto nlega izhajal list »Tabor« kot popoldanska izdaja ljubljanskega »Jutra«.

Minister za prosveto je v sporazumu z ostalimi državnimi oblastmi odredil, da se slušateljem beograjske univerze, da življajo podpora od države, ne bodo izplačevale ustanove.

Metilni alkohol. Nek trgovec v Mariboru je prodajal kot gorilni spirit metilni alkohol, ki ga rabi državna uprava za denaturiranje špirta. Stranka, ki je rabila ta alkohol za kurivo, je izgubila vid, ker je luč eksplodirala. Ne glede na to, da je dogodek naznanjen pristojni oblasti, se smatra za potrebno, opozoriti javnost na ta slučaj, ker je možno, da so večje množice metilnega alkohola pod naslovom gorilnega špirta v prometu.

Jugoslovanski denar ima po imenitni strokovnjakov, ki pravijo, da se na to razumejo, vrlo visok kurz, vendar to še ni tako zanimivo. Zanimivo pa je, kako bi ga mogli spraviti v nekaj Linčev sestav sub species: stari dinarji, novi dinarji, stare krome, nove krome, ki jih ločijo po tem, če so, ali niso pravilno, ali pa sploh ne žigosane. Daje izdajajo posamezni kralj papirnat drobiž, tako v Zagrebu, Ljubljani, Mariboru; tudi Kravja, Kurja in Zablja vas bodo kmalu imele svoj lasten denar. Vse to radi tega, ker nam primanjkuje drobiža — ampak tudi velikega denarja, za kar se imamo zahvaliti pametnemu gospodarjenju naših združenih ministrskih krizarjev, ki so dosedaj uporabili vse svoje moči, da lahko reprezentiramo z močno in drago armado, pa tudi v to, da se smemo postaviti z naštevilejšo čredo tolstih prešičkov — pardon, zareklo se mi je — veržnikov. Toda pustimo modrost naših gospodarsko podkovanih diplomatov in reprezentance, pa se povrnilo k denarju! Rekel sem že, da nas tare pomankanje drobiža. Vendar pa si neke bistre glavice pomagajo z nerabnimi znamkami, ja zadnjič sem celo videl nekaj, kar ne upravičuje k upanju, da nas kmalu zalije ploha metalnega drobiža. Nesrečen natak iz »Zvezde« mi je namreč pokazal napitnico — zaslužek, ki mu jo je neki usmiljeni človek podtaknil v podobni — pasjih marki!

Razprodaja na javni dražbi se bo vršila 30. avgusta 1920 ob 9. uri pri gospodarskem uradu tukajšnje finančne delegacije. Prodali se bodo razni predmeti, med njimi mnogo serijskih nerabljivih vojni-poštnih znamk.

Novice.

— Dolgovni mesine občine sarajevske. Kakor poroča sarajevsko časopisje, znašajo dolgovni mesine občine sarajevske okrog 10 milijonov kron. In kljub takemu slabemu gospodarskemu stanju je občina dala »kolo jahača« 40.000 kron kot darilo. To »kolo jahača« naj bi se bilo namreč predstavilo ob priliki regentovega poseta v Sarajevu. Tako torej znao delati gospoda z ljudskim denarjem!

— Nameravani umor Karolyja. »Pravo Lido« javlja, da so bile pred kratkim v Pragi aretirane tri osebe. Ene je priznala, da so jo podkupili Hortyjevci ljudje, naj umori bivšega ministrskega predsednika Karolyja. Komplot so odkrili šele v zadnjem trenutku.

— Konec stavke v italijanskih lukah. V pogajanjih med državnim podtajnikom g. Corradinim in generalnim tajnikom državne zveze pristaniških delavcev se je dosegel sporazum, vsled česar se je stavka pristaniških delavcev v italijanskih lukah dokončala.

— Brezposelnost na Japonskem. Tekom julija meseca je bilo v Osoku na Japonskem odpuščenih iz službe 20.000 delavcev, med katerimi je bilo 6500 žensk. Vzrok brezposelnosti je svetovna gospodarska kriza.

— Francoski socialisti odločno protestirajo proti izgonu angleških laburistov, o katerem smo poročali v zadnji številki. Zahtevajo takojšnjega sklicanja poslanske zbornice in uvedbo kazenskega postopanja proti kabinetu Clemenceauja in Milleranda.

— Amundsenova plovba po ledenem morju. Na krov parnika »Victoria« je v Seattle stopil Tønnesen, ki bo Amundsen spremljal na ekspediciji v Severno ledeno morje. Po poročilu nekega ameriškega častnika je bila plovba druge Amundsenove ladje »Maud« ob sibirskem obrežju združena z velikimi težavami. Često je bila ladja od ledenih skal in gora tako obkoljena in tako zaprta, da sta krmilo in ladijski vijak zamrznila. Sneg je padal v taki množini, da so se jabolki čisto lomili. Mnogo raznih nevarnosti in napornih dogodkov so preživeli tekom dveh let pri plovi in odmorih v ledu. Eno od najvažnejših dogodkov pa je odkritje nove dežele severno od vzhodne Sibirije nedaleč dežele kralja Nikolaja II. Deželo so znatno preiskali in jo zemljepisno pregledali; tudi so skrbno preštudirali življenje eskimskih plemen, s katerimi se je ekspedicijska srečala.

Mlinska stroka v Sloveniji.

Mlinski delavci so po osrednjega društva živilskih delavcev vložili na zvezo industričev na Slovenskem ozemlju (odsek mlinske industrije) za povišanje plače po kategorijah delavcev in so na zahteve dobili sledeči dopis: Odsek mlinske industrije ugotavlja, da postala položaj industrijskih mlinov v Sloveniji čimdalje težavnejši. Doslej so ti mlinski pretežno mleli za žitni zavod. Žitni zavod je imel v slednjem času dokaj žita v teh mlinih v zalogi, ne da bi ga dal mleli. Naposled je odpoklical to žito ter ga pošiljal na Koroško. — Tem potom se vzame večini naših mlinov še znaten del dosežane itak biče zaposlitve. Baš te dni pa razpošilja žitni zavod celo okrožnico, da pričeni s 5. avgustom t. l. ne izplačuje več mlevalne določene v delnovenadni naredbi z dne 10. aprila 1920. št. 181 Ur. lista. marveč le še K 30. — to je 33 % manj nego doslej. Mlini se bodo sicer protivili tej novemu neutemeljeni nameri, vendar dokazuje to, da žitni zavod pozna pretežavni položaj mlinov in da ga hoče izkoristiti v svojo korist. Iz navedenega sledi, da mlini nikakor ne morejo prevzeti nove obremenitve po zvišanju mezdah. Tem manj, ker so čimdalje manj zaposleni in faktično že mnogokrat plačujejo delavce, ne da bi imeli isti primernege posla. Odsek upa, da bo inoče mline v toliko zaposliti, da se mlini izognebo ustavitvi obrata ter odpuščanja delavstva. Odsek pa konstatuje, da je položaj mlinskega delavstva prično ugoden, in da je delavstvo s tačasnim prejemkom v obče zadovoljno. Iz navedenih razlogov ne more odsek pristati na nikaka povišanja mezdahnih prejemkov. Nadalje zahteve v Vašem dopisu, točka 2—4, se vobče niemalo z določili dogovora z dne 6. marca 1920, vsled česar ni potrebno, da se zadevna določila dogovora z dne 6. marca t. l. spremenijo. Ista naj ostanejo neizpremenjena v veljavi. Iz tega dopisa je razvidno, da imamo žitni zavod, kateri dela z 200 milijonov prometa in je bolj ali manj državna institucija, katera vlada pri nas. Ti gospodje so notom domačih bank in raznih ravnateljev okupirali ter vse in tudi cene žita in moka diktiralo v prilog visokim dividendam — dobičkom. Prevažanje ali nakupovanje žita je privatnikom sploh otežkočeno. Če bi kdo hotel ceneje prodajati moko, se mu prepove. Danes je v Banatu žito po 7 kron ali pri nas ga žitni zavod prodaja po 14 kron. — Žito, katero je bilo po več tednov po mlinih spravljeno in ga žitni zavod neda bi ga dal zmlati, vzame iz mlinov in ga vozi na Koroško za plebišev — tužna maika. Delavstvo po mlinih na mora delati še danes po 24 kron na dan in mlaiši delavci imajo dnevno od 9 do 14 kron plače. Žitni zavod na poleg teh žalostnih razmer mlinskega delavstva — pa dela ogromne millionske profite na škodo vsega ljudstva. Železna roka mora poseči v to anarhijo in napraviti konec tej korupciji posameznih bankirjev — drugače bo moralo delavstvo samo napraviti konec tem razmeram.

Gospodarstvo.

— Državna kmetijska šola na Grmu priredi dne 31. avgusta t. l. celodnevne tečaj za pridelovanje in spravljane tobaka.

Začetek točno ob 9 uri dopoldne na omenjenem zavodu. Ker je kultura tobaka iz gospodarskega stališča zelo važna, se vabijo vsi posestniki, ki bi se hoteli drugo leto poprijeti pridelovanja tobaka, k obilni udeležbi. Predavanje je v zvezi s praktičnimi demonstracijami na šolskem poskusnem nasadu. Vabijo se osebno sedanjí gostitelji tobaka in član finančne straže ter člani občinskih zastopov.

— Izvoz v Nemčijo. Finančni minister je odredil, da se v bodoče dovoli izvoz blaga v Nemčijo, ako se zalagči protivrednost izvoznega blaga v nemških markah, kakor tudi izvoz na Češkoslovaško, ako se zalagči protivrednost izvoznega blaga v češkoslovaških kronah.

— Pogajanja glede trgovskih odnošajev med Avstrijo in Nemško. Zastopniki avstrijske vlade so se sestali z zastopniki Pruske, Bavarske in Saksonske v Monakovem, da preiščejo, v koliko so se uporabljive določbe prejšnjih trgovskih pogodb med Avstrijsko-Ogrsko in Nemško državo.

Iz Slovenije.

Tržič. V odgovor natolcevanjem »Večernega lista« proti Osr. društvu usnarjev in v vednost poštememu delavstvu. »Večerni list« se glede tržiških dogodkov zaganja v našo organizacijo in namigava z obračunanjem, katerega se pa mi prav nič ne bojimo. Da bo pa vedela javnost soditi, povemo sledeče: Vsem je še dobro v spominu splošna železničarska stavka. Takrat so vsi meščanski listi pisali o puču. In kdo je napravil takrat puč v Tržiču? Ali ni bil to g. Cvikel, ki je s svojo demagogijo pregovoril še vse drugo poštemo delavstvo, da je poleg njegovih backov zapustilo delo, ker je tovarnar Mally baje odpustil 3 njihove zaupnike. Mally se je seveda izgovarjal, da nima dela v tovarni, kar bo tudi odgovarjalo resnici. Da pa primanjkuje dela, tu je pa treba iskati krivde ravno v klerikalni stranki. Povsod so imeli klerikali glavno besedo, v Belgradu in v Ljubljani in bi lahko preskrbeli, da bi dobila tovarna čevljev Mally & Danberger tudi kako dobavo vojaških čevljev. Zakaj pa so dobile tako delo druge, vam bližje stoječe — namreč po mišljenju bližje stoječe tovarne? Tu je vzrok! Doživeli bomo še mnogo takih stvari s strani klerikalne vladne politike. Klerikalni zastopniki so pristali na povišanje cen premoga, cen na železnicih, uvedli so prosto trgovino, da se blago lahko poljubno izvažajo, so za prosto uvažanje inozemskih produktov, domači industriji pa počejo pomagati. Vedno kričijo: delavstvo, vse v naše vrste, mi smo rešitelji svetovne socialne krize, mi vas bomo rešili na drugem svetu itd. Vse demagoško je v vsakim dnem večje, večja pa je tudi vaših pristašev nezadovoljnost, ker že uvidevajo, da jim samo obljubljate, izpolniti pa nikdar ne morete. Pustite poštemo delavstvo pri miru! Glede Tržiča napadate tajnika osr. društva, kakor da bi bil vaše pučarije odobral. Toda on je popolnoma pravo stališče zavzel, ker s takimi nastopi, kakršne ste vi uprizarili v Tržiču, se lahko spravi veliko poštemih delavcev ob delo. Take malenkosti se poravnajo treznim potom, ne pa, da se spravi delavce 4 tovarnen na ceto in delavstvo ne ve zakaj. Hoteli ste nekaj pokazati, česar ne razumete, hoteli ste našo organizacijo zadušiti, pa sami umirate. Delavstvo je spoznalo vas in vaše nečiste namene! Delavstva ne bo nikdar rešila črna internacionalna kapitala, katero vi zastopate! Kar se tiče sumničenja, da je bil tovarnar Mally na dan obravnave pri deželni vladi v našem tajništvu, je čisto navadna laž in obrekovanje. Rad bi obliat nekdo naše tajništvo in navajal pozornost na druge stvari, kar bi naj vaše pučarsko postopanje ublažilo. To pa se vam ne posreči!

T. Rogaška Slatina. K včerajšnjemu dopisu o sokolski veselici poročamo še tete: Ko je nek naš sodrug napravil opazko, češ, da so med Sokoli tudi Nemci, so ga obkolili, ga začeli suvati in kričati nad njim, češ kaj mu mar, kakšni so Sokoli iz Rogaške Slatine. Tudi kavarar Remec se je pokazal v sokolskem ornatu, čeprav je bil včas v Nemški Avstriji za natakarka in je lanske leto dobil kavarno od klerikalcev. Priobčil si je že lepe denarce. Na drugi strani pa ima nastavljenca in plača 300 K mesečno brez jedi in stanovanja. Res imeniti so ti patrijoti! Pa še nekaj! Imamo v Rogaški Slatini vojaško godbo, za katero plačujejo zdraviški gostje po 150 kron godbene takse mesečno. Toda ta godba se vedno vozi na razne meščanske prireditve k Orlom, Sokolom itd., gostje pa jo pogrešajo. Omeniti bi bilo tudi, da volaki od godbe še do 25. pr. m. niso do-

bili nobene plače in si morajo za hrano sami plačevati, tako, da so že večkrat praznih želodcev svirali, letoviščarji pa so aplavdirali. Kadar se kam odpeljejo se jim od plače v letovišču odtegne, čeprav letoviščarji plačajo vseeno mesečno. Reda je treba v Rogaški Slatini res v marsikaterem ozir!

Izdatelj: Ivan Milnar.
Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENIM ZAVEZOM

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA ŠKOLE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Hitro, dokler traja zaloga!
Vinogradniki, poljedelci, trgovci.

Hitro! Hitro!

Tlačilnice za grozdje
Tlačila za grozdje
Slamozernice
Sekala za repo
Stroji za ruženje koruze
Veternice
Mlatilnice
Gonilnice za dvouprego itd.
prodaja na debelo in drobno,
vedno po najnižnjih cenah
„SMEV“ TOVARNA STROJEV
v Bjelovaru.

Zahtevajte cenike! Zahtevajte posude!

PISALNE stroje

Remington, Imperial, Adler, Contury, z latinico in cirilico, ter vse strojne potrebščine ima v zalogi

Franc Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje štev. 5.

Telefon 423.

Mehanična delavnica za popravila strojev.

Cigaretni papir „ARADIE“

v knjižnicah z zlatotiskom in patentni 100 kosov v kartonu po K 140 razpošilja, dokler v zalogi

F. MORV, Šmihel pri Pliberku.

Največje škode in nadloge se obvarujete

ako uničite nemudoma miši (navadne in poljske), podgane s „Poginom“ škatlja po K 6; stenicarja „Rapidom“ steklenica po K 10; žurke z „Morinom“ škatlja po K 6.

Vsa sredstva so nešteto krat preizkušena ter izborna in hitro učinkujejo.

Trgovci popust!

Po povzetju razpošilja: I. C. Kotar, drogerija, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

ANA Tekstilna tovarna

družba z o. z. Zgoša 27, p. Begunje, Slovenija.

izdeluje nogavice, volnene jopiče, svitre, športne potrebščine in različne druge pletenine iz bombaža in volne.

Sprejema naročila za jesensko in zimsko sezijo.

ANA izdelke ima v izlozbi in naprodaj trvdka

Gričar & Melač, Ljubljana, Prešernova ulica.